

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ՔԱՐԱԿԱՆԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԵՐԵՎԱՆԻ ԹՂԹԴՐԹ

Քարակաւտանի համար տարեշրջանը 5 ֆր. կամ 2 րբլ. աս. Թղթդրթ. Արթիւր ամէն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգելուած չէ, ամբողջ 10րդ շրջանի (94 օգոստ.—95 մայիս) բաժնորդագրինն է 20 ֆր. կանխիկ: Կարելի է նաեւ բաժնորդագրուիլ քանի ամսի համար ալ որ ուզուի, ամեն մէկ ամսականը 2 1/2 ֆր. հաշուելով և 1894 մայիս ամսին անդին չանցնելու պայմանով:

Ժ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1

1894 ՕԳՈՍՏՈՍ 1

ՅՈՒԼԻՍ 20 (Հ. Տ.)

ՉՈՐԵՔԱՐԹԻ

Կը հրատարակուի Դ. Երթ. օրեր

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր չէ վերագրածուել չհրատարակուած ձեռագիրները: Մանուցումներ կը ընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Մանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիկ կարծէ. 1 գլխագիրը 2 սանդիկ:

Les annonces en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction (Allées de Meilhan, 44.)

ԲՈՎԱՆՔԱՌԻԹԻՒՆ

Շնորհակալութեան պարտք. — Խըմբագրական ազգեր. — Ներկայ վիճակ. — Աղբգեան պատրիարքի հրաժարականը. — Հանգանակութիւն ի Եպատո Հայաստանի սովետներին. — Հայեր ի Ֆրանսա. — Հայեր յԱմերիկա. — Վսեմ. Զուլեյ Լապետ. — Մի քաջայերական ծայր հնդկա հայաստական հայ զաղարկանութիւն. — Նամակ Պարսկաստանէն (Թ. Բ. Բան). — Տեղական. — Կ. պօլսի երկրաշարժը. — Ֆրանսա. — Պարսկական բաժնիք Լիթիս Եւ Անվերսի ցուցանանքներին մէջ. — Մանուցումներ:

ԲԱՅԻԱՆԵ

ԲԱՅՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

“ԱՐՄԵՆԻԱ”

Ժ ՏԱՐԵՇՐԶԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

(1894 ՕԳՈՍՏՈՍ — 95 ՄԱՅԻՍ)

Արմենիան կը հրատարակուի առաջիկայ տարեշրջանին մէջ միեւնոյն ուղղութեամբ և շարունակելու անգամ, չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը: 10րդ ամբողջ շրջանի (1894 օգոստ.—95 մայիս Ն. Տ.) բաժնորդագրինն է:

Պարսկաստանի համար 5 ֆրանգ (կամ 2 րբլ. ասական թղթագրամ): Եւրոպայի և այլ տեղերի համար ուր այս լրագրի մուտքն արգելուած չէ, 20 ֆրանգ:

Անոնց համար որոնք 10րդ շրջանի սկզբէն (օգոստոս) չեն բաժնորդագրուիր, ամսական բաժնորդագրինն է 2 1/2 ֆրանգ: Քանի ամսի համար որ ուզուի, կարելի է բաժնորդ գրուիլ 1895 մայիս ամսէն անդին չանցնելու պայմանով:

Կը խնդրուի որ շրջանի սկզբէն բաժնորդագրուիլ ցանկացողները փութան ժամ յառաջ իմացունել մեզ որովհետեւ մենք արձանագրուած բաժնորդներ թուին շատ քիչ աւելի կը տպենք և ուշացողները կը զըրկուին ամբողջ շրջանին բաժնորդ լինելու առաւելութիւններէն:

Անոնք որ 94 օգոստոսի սկզբէն մինչեւ 95 մայիսի վերջ կուզեն բաժնորդագրուիլ, բայց չեն կարող մէկ անգամէն վճարել ամբողջ շրջանի բաժնորդագրին 20 ֆրանգը, կարող են մաս առ մաս (4 ամէն 4 ամիս տաս

նական ֆրանգ, կամ 2 ամէն 2 ամիս հինգական ֆրանգ և կամ ամէն ամիս 2 1/2 ֆր.) զրկել կանխիկ և երբ իրենց ամբողջ զրկածի գումարը կը հասնի 20 ֆրանգի, փոխանակ ութ ամսի ամբողջ շրջանին համար բաժնորդ կը համարուին և իրաւունք կուենան մինչեւ 1885 մայիսի վերջ թերթ ստանալու:

Տասերորդ շրջանի առաջին թիւը պիտի հրատարակուի օգոստոս 1ի (20 յուլիս) չորեքշաբթի օր:

Քանի որ այս գործ ընդհանրապէս է, ընդհանուրը պէտք է աշխատի անոր յառաջիմութեանը համար: Ընթերցող, նախ դու մի՛ մոռնար բաժնորդագրուիլ վճարելով քու բաժնորդագրինդ, միեւնոյն ժամանակ և աշխատէ քեզ հետ մէկտեղ գտնէ մէկ հատ վճարող բաժնորդ գտնելու: Եթէ դու 10 տարեկան ես ի վեր բաղմունքի նեղութիւններ զէմ անդրդուելի հաստատամտութեամբ շարունակուող այս լրագրի մէկ հատ բաժնորդ անգամ գտնելու կարող Հայ մը չես, հապա ի՞նչ երեսով մեծ մեծ բաներ կախկալես անկէ:

ՇՆՈՐԶԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐՏՔ

Ինչպէս կը տեսնէ այսօր ընթերցողը լրագրիս ստորիւ, Արմենիայի համար կառավարութեան առջեւ պատասխանատուն (gérant) փոխուած է:

Տիար Ֆելիքս Անֆանթէն, այդ հայաստէր Ֆրանսացի, Արմենիայի հրատարակութեան սկսած օրէն մինչեւ անոր Զրդ տարեշրջանի վերջը յանձն առած էր Արմենիայի պատասխանատուութիւնը, առանց սեւէ փոխարինութեան, մի միայն իր մարդասիրական զգացումներէ զրկուած:

Այժմ որ կը քաշուի այդ պաշտօնէն իրեն վերաբերեալ անձնական պատճառներով, մեզ համար մի պարտք կը համարենք հրապարակով մատուցանել իրեն մեր ջերմ շնորհակալութիւններ այն ազնիւ վարմունքի և մարդասիրական զգացման համար որ այս ինը տարու ընթացքին մէջ ցոյց տուաւ և որով մեզ երախտագրութեամբ կը բաժնուի Արմենիային:

ԽՐԱՅՐԱԿԱՆ ԱԶԳԵՐ

Կը խնդրենք որ անոնք որոնց պէտք չէր շարունակել զրկել Արմենիան և սխալմամբ չէ զրկուած, փութան անմիջապէս իմաց տալ մեզ որ կարենանք զրկել շրջանի սկզբնական թիւերը:

Իսկ անոնք որոց պէտք էր զըրկուիլ և սխալմամբ չէ զրկուած, փութան անմիջապէս իմաց տալ մեզ որ կարենանք զրկել շրջանի սկզբնական թիւերը:

— Ինչպէս ծանուցուած է արդէն Արմենիայի մէջ 10րդ շրջանի սկզբէն մինչեւ վերջ (1894 օգոստ.—95 մայիս) բաժնորդագրուողները 20 ֆրանգ միայն կը վճարեն ամբողջ շրջանին համար: Այդ գումար կարող են մաս առ մաս վճարելով (5 կամ 10 ֆրանգով) ամբողջացունել: Բայց ստացագրին մէջ 5 ֆրանգը 2 ամսի համար և 10 ֆրանգը 4 ամսի համար կը նշանակուի. իսկ երբ 20 ֆրանգի գումարը ամբողջանայ մաս առ մաս վճարուելով, այդ ժամանակ վերջին մասի ստացագրին մէջ կը նշանակուի թէ ամբողջ շրջանին համար վճարուած է:

Անոնք որ այս շրջանի սկզբէն, այսինքն 1894 օգոստոս ամսէն, չեն բաժնորդագրուիր, ամսական 2 1/2 ֆրանգ պէտք է վճարեն. քանի ամսի համար որ ուզեն կրնան բաժնորդագրուիլ այդ հաշուով և 1895 մայիս ամսէն անդին չանցնելու պայմանով:

— Արմենիայի 10րդ շրջանի սկզբնաւորութեան առթիւ մեզ հասած համակրական և քաջակրական բաղմունքի նամակներին առանձին պատասխաններ զրկուելու զերկութիւն չուենալով, կը խնդրենք որ մեր այս հրապարակական շնորհակալութիւն ընդունին իրենց իրենց պատասխան:

ՆԵՐԿԱՅՈՒՆ ՎԻՃԱԿ

Երկրաշարժ, սով, զաղթականութիւն, քուէրա, քուէրա՛ն շատ աւելի մահաբեր թիւք կառավարութիւն և ազգային անխելամուլութիւն:

Ահա մեր ժողովրդի ներկայ տագնապալի վիճակ:

Կան փորձանքներ, ինչպէս երկրաշարժը, որոնք բնական բաներ են և որոնց առջեւն անհելք մարդկային կարողութիւնէն վեր է:

Բայց կան փորձանքներ ալ որոնց առջեւն անհելք, մինչեւ աստիճան մը, կարելի է խելացի կերպով վարուելով: Եթէ երկրաշարժը, քուէրան և այլն մեզնէ անկախ պատճառներէ յառաջ կուգան, մեր ազգի անխելամուլ կան վիճակը, մեր անպաշտպան մնալը և այլն յառաջ կուգան, մինչեւ աստիճան մը, նոյն իսկ մեր վարմունքէ, մեր գործելու կերպերէն. մենք ենք առանց պատճառ, ուրեմն և մենք կըրնանք և կը պարտինք դարձան տանիլ ասոնց, աւելի խելացի և ժամանակի պահանջներին աւելի յարմար վարմունքով մը:

Չմոռնա՛նք այս ճշմարտութիւն թէ իւրաքանչիւր ժողովուրդ այն վիճակի մէջ կը գտնուի որին ինք ընդունակ եղած է, իր զգացման ու զարգացման, իր կարողութեան համեմատ: Թղթի վրայ դրուած օրէնքները և կառավարութեան ձեւերը չեն այնչափ որ ժողովուրդ մը աւելի ազատ, յառաջադէմ ու զօրաւոր կընեն, այլ բուն իսկ ժողովրդի հասկացողութիւնը, անոր զարգացած լինելու և ազատութեան արժանացած լինելու հասուն վիճակն է: Ո՛վ չգիտեր թէ Հայաստանի Ամեն ինչի ժողովուրդները, Բերիւլիք Արժանթին, Չիլի և այլն, հանրապետական ձեւով կառավարութիւն ունին և իրենց կառավարական յայտարարութիւններին ճակատը կը դրուի իրենց նշանաբան ազատութիւն, հաւատարմութիւն և եղբայրութիւն. իսկ Անգլիա միապետական կառավարութիւն է և անոր պաշտօնական յայտարարութիւններին ճակատը այդպիսի բառեր չկան դրոշմուած. բայց անգլիացի ժողովուրդը աւելի ազատութիւն և հաւատարմութիւն կը վայելէ (եղբայրութիւն արգէն գրէթէ ոչ մէկ տեղ չկայ. դա լոկ մի բառ է որ բառարաններին մէջ կը գտնուի). քան թէ Հայաստանի Ամեն ինչի ժողովուրդները:

Ուրիշ անգամներ ասած ենք և կը կրկնենք դարձեալ. մի քանի մարդեր կամ մի փոքրիկ խումբ չեն կարող փրկել հայ ժողովուրդն իր ներ-

կայ վիճակէ. այդ մի քանիներ կրնան միայն գաղափար տարածել ժողովրդի մէջ. երբ ժողովրդէն բաւական մի մաս զարգացած է, կը գայ իր վիճակ ու կը հասկնայ թէ ի՞նչ պէտք է անէ, երբ ժողովուրդը հասունցած ու կարող եղած է ոտքի կանգնելու, այդ ժամանակ ժողովուրդը յեղափոխական շարժում կը կատարէ և այդ յեղափոխական շարժումով կրնայ տապալել, փոխել երկրին վարչական վատ դրոշմը:

Պատմութեան մէջ ԵՐԲԷՅ տեսնուած չէ որ ժողովրդէն մէկ երկու մարդ՝ մէկ երկու պաշտօնային վրայ զէնք պարպելուն համար, կառավարութեան ձեւը կամ դրոշմը փոխուած լինի. պաշտօնային կը փոխուի կամ կը մնայ, բայց դրութիւնը նոյն կը մնայ: Հին դրութիւնը շուտով կը տապալի յեղափոխական շարժումով միայն և յեղափոխութիւնը ժողովրդով կը լինի, ոչ թէ մէկ երկու անձի գոհ մատուցելովը:

Ուրեմն, հայ ժողովուրդ, ներկայ վիճակը սրճափ ալ տաքնապալի լինի, մի օր անկէ ազատուիլը անկարելի չէ. միայն թէ այդ կախում ունի քեզնէ, քու վարչացման և հասկացողութեան աստիճանէն, քու յեղափոխական յարմար ու խելացի շարժումներէն և ոչ թէ մի քանի անձերի խօսքերէն կամ գոռում գոչումներէն:

Պատրաստուէ՛ յեղափոխական շարժման համար, հայ ժողովուրդ, և դու մի օր քու անվեհեր և ճակատաբաց շարժումով պիտի յաջողիս ազատիլ ներկայ տաքնապալի վիճակէն, տապալել փոխելով թէ այս կամ այն անձը միայն, ալ այդպիսի անձի ծնող ներկայ դրոշմը: Յաջողութեան մեծ մասը կախում ունի քու պատրաստութենէ և խելացի շարժումներէդ:

Մ. ֆ.

ԱՇԽԱՏԱՆ ՊԱՏՐԱՐԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆԸ

Ինչպէս ասկէ յառաջ հրատարակած էինք, արդէն կը խօսուէր թէ Սուլթանը ընդունած է Աշխատանքի հրաժարականը. բայց ընդունուած լինելուն պաշտօնագիրը դեռ Պատրիարքարան հասած չլինելով, այդ լուրի վերջնական վաւերացմանը համար պաշտօնագրին կապառուէր: Այդ միջոցին անստորագրելի նամակներ զըրկուեցան Կ.պօլսի եկեղեցիների աւագներէն, սպառնալով որ ալ Աշխատանքի անունը չլինի իբրեւ պատրիարք. հակառակ պարագայի մէջ իրենց կեանքը վտանգի մէջ է: Թիւրք կառավարութիւնն այդ բանը պատուակ համարեց Աշխատանքի հրաժարականին ընդունուիլը յետաձգելու համար, պատճառելով թէ ինչ որ ինք արդէն որոշած էր անել, այդ անստորագրելի նամակների ճնշման տակ կատարած համարուի գուցէ: Ոստիկանութիւնն սկսաւ այդ անստորագրելի նամակների պատճառով նորանոր խուզարկութիւններ անել և մի քանի հարիւր անմեղներով լեցունել բանտը:

ըր, Կ.պօլսի մէջ խռովութիւններ յուզող մասնաժողովի անդամներ գտնելու պատրուակով: Եկեղեցիների աւագներէնցներն ու քարոզիչներն այդ առթիւ հարցաքննութեան ենթարկուեցան Ոստիկանութեան նախարար Նազըմ փաշայի կողմէն (Սուլթանն այս միջոցին փաշայութեան աստիճանին բարձրացուցելով վարձատրած է Նազըմ պէյը): Այդ հարցաքննութիւնների արդիւնքն այն եղաւ որ կառավարութիւնը մի անգամ եւս համոզուեցաւ թէ աղքատ մարդը հակիր է Աշխատանքին, չուզեր անոր պատրիարք մնալը, և ոչ թէ այս ինչ խուճըր կամ մի քանի մարդիկ են աւտոր հրաժարելու ցանկացող: Հետեւապէս յուն. 14/26ին, դատական գործերի նախարարութեան պատրիարքին յանձնուած է հրաժարականին ընդունուած լինելուն իրաւունքը:

Աշխատանքի պատրիարքը 4 տարի առաջ արդէն պաշտօնանկ եղած կամ իր ուղղութիւն փոխելու ստիպուած կը լինէր, եթէ սխալ քայլեր առնելով, գործը չլինելու տեղ աւրած չլինէին մի քանի դեռահաս և անփորձ մարդիկ, որոնց կարծես նպատակն է միայն քանդել և ոչ չինել: Ինչ որ է, ատոնց շնորհով էր որ Աշխատանքի կերպարան վիճակի մէջ գտնելով ազգային վարչութիւնն ու երեսփոխանութիւնը, 4 տարի ալ կրցաւ այսպէս իր ուղած խաղալ:

Պատրիարքին հրաժարականն ընդունուելէն յետոյ, անմիջապէս Ազգային ժողով չգումարուիլ և պատրիարք չընտրուիլ, ինչպէս հրատարակած են ոմանք. Ազգային Սահմանադրութիւնն ատոր համար հետեւեալ օրէնքը կը պարունակէ որ կը գործադրուէր մինչեւ այժմ:

«Երբ Պատրիարքը վախճանելով «կամ հրաժարելով և կամ ուրիշ «ոեւէ պատճառաւ Աթոռը պարսպ «մնայ, կրօնական և Քաղաքական «ժողովները մէկտեղ դալով Տեղապահ մը կը կընտրեն և անոր հաստատութիւնը կը խնդրեն Բարձրագոյն Դռնէն:»

Այդ Տեղապահի նախագահութեամբն է որ յետոյ Ազգային ժողովը կը գումարուի և Պատրիարքը կընտրուի, ատոր համար յատկապէս որոշուած օրէնքներն համեմատ:

Որովհետեւ կը տեսնենք որ այժմ նորահաս սերունդին մէջ քիչ մարդիկ չկան որ Սահմանադրութեան թէ՛ օրէնքներին և թէ՛ ողուն անձանքին են դեռ — թէ եւ խմբագրական պաշտօն վարողներ ալ կան ատոնց մէջ, մենք աւելորդ չենք համարել անաշխատ թուիլ մէջ դնել Ազգային Սահմանադրութեան այն յօդուածներ որոնք ցոյց կուտան Կ.պօլսի պատրիարքին ունեցած պարտքերն ու իրաւունքները և պատրիարքն ընտրելու օրէնքները. մանաւանդ որ այժմ հազուադէպ սկսած է դառնալ Ազգային Սահմանադրութեան տետրակը: Արմենիայի ընթերցողներն այդ կերպով զիւրութիւն պիտի ունենան նաեւ դեռեւել թէ նոր պատրիարքին ընտրութիւնը ո՞ր աստիճան օրինաւոր է կամ

ոչ, Սահմանադրութեան համեմատ: Տեղապահի ընտրութեան համար Բ. Դռնէն պատրիարքարան եկած հրամանագրին համեմատ, Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ վարդապետը հրաւիրագիրներ զրկած էր կրօնական և Քաղաքական ժողովներին որոնք յունիս 29/11 յուլիսի չորեքշաբթի օր Խառն ժողով կազմելով Տեղապահի ընտրութիւնը պիտի կատարէին. բայց նախորդ օրն սկսած երկրաշարժին պատճառով, ժողովականները չկրցան երթալ Գումգաւ փոխ պատրիարքարանը և հետեւապէս յետաձգուեցաւ ժողովին գումարումը, քանի որ այս օրեր թէ՛ ժողովական և թէ՛ ժողովուրդ զբաղուած են ահաբեկ երկրաշարժին պատճառած աղէտներով. օրական ստիպողական խնդիրներ և պահանջներ կան. Գումգաւի, Սամաթիա և այլ բազմաթիւ հայաբնակ թաղերի մէջ անտուն և անօթի մնացած են բացօթեայ: Հետեւապէս զիւրահասակալի է այսպիսի ճգնաժամի մէջ Տեղապահի ընտրութեան գործին մի քանի օր յետաձգուիլը:

ՀԱՆՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵԱՆԵՐԻՆ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների Ոստիկան Բաղադրութիւն 8/20ին հաղորդած են մեզ հետեւեալը:

Սուրբ Էջմիածնէն ապրիլ 12 թուականաւ գրուած նամակ մը և մարտ 28 թուականաւ կողմերն ստացաւ Ամերիկայի Հայոց հոգեւոր Հովիւը, որուն պատուէր կը տրուէր մերադնէն օժանդակութիւնը խնդրելու ի նպատակ Աշխատանքի զաղթական սովեալ Հայոց. ըստ այսմ հրամանի, մեր Գեր. Հովիւը հետեւալ քաղաքացի և զիւրօրէից մէջ հանգանակութիւն կատարելով, սարգիւնքն ունեցաւ:

	Տղար սկիք
Ա. Ութըր	153 50
Բ. Բրոյիտէն	131 75
Գ. Լին	112 45
Դ. Պօլլըն	95 50
Ե. Լովէլ	53 20
Զ. Մօլլըն և Ֆէլ	57 90
Է. Ութըր թաւուն	33
Ը. Վուստագէթ	28 85
Թ. Պրայթըն	25 50
Ժ. Ուայթին	25 25
ԺԱ. Բուլթագէթ	25
ԺԲ. Բէմպրիճ փօրթ	23
ԺԳ. Ֆիլլըրլի	20 80
ԺԴ. Միլլըլ	12
ԺԵ. Լուէն	8 90

Համագումար՝ 806, 60

Ութ հարիւր վեց տղար և վաթսուն սէնթ (1):

Սոյն հանդանոցաւ գումարը այս ամսի 6ին Kidder, Peabody & Co Պօլլընի դրամատան չէքով մը զըրկուեցաւ առ Ն. Բրին Վեհափառութիւն

(1) Յրանալան դրամով կը հաւասարի գրէ թէ 4110 Փրանգի:

Տ. Տ. Միլլըլ և Սրբազնագոյն Կաթողիկոսն Ամենայն Հայոց:

Առ այժմ միայն վերադառնալ քաղաքներէն այսպիսի գումար մը զըրկուելէն յետոյ, յուսարի է որ Նիւ Եորքէն, Ֆիլադելֆիան և այլ հայաբնակ տեղերէ ալ բաւականաչափ օժանդակութիւն մը պիտի ըլլայ մեզ րազնէից կողմէն:

ՀԱՅԵՐ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Հանրապետութեան նախագահ Տիար Քառնոյի միւնիստրն առթով իր ցաւակցութիւն յայտնելու համար, Մարտի 21ին հայ գաղթականութիւնը մի շքեղ պոսակ զրկեց թաղման հանգիստին: Տիկին Քառնոյ, իր ընտանիք և Քրանտական կառավարութիւնը փութացին այդ ցաւակցութեան համար իրենց շնորհակալութիւն յայտնել տեղիս հայ գաղթականութեան:

Փարիզի հայ գաղթականութիւնն եւս մի թանկագին պոսակ մատուցանելով և յատկապէս մի պատուիրակութիւն զրկելով Տիար Քառնոյի ընտանիքին, իր մասնակցութիւն յայտնած է այն ընդհանրական սուղի որ անակնկալ կերպով պատեց ամբողջ Ֆրանսան: Փարիզի հայ մատուցած մէջ հոգեհանգստի պաշտօն ալ կատարուած է Տիար Քառնոյի համար: — Փարիզէն մեզ կը հաղորդեն թէ Փարիզի հայ գաղթականութեան անունի անձերէն Տիար Ռ. Մարկոսեանի ամուսնութեան հանդէսը կատարուած է անցած մայիս ամսի 24ին Աշխատանքի Փոխորդ Ք. Ֆէլլընի միջոցով, որով Փարիզի հայ ընտանիքներ ի վերջին թուին վրայ աւելցած է այժմ մի ընտանիք ալ. Միւր շնորհաւորութիւններ նորադուստրներին:

— Տիար Մ. Ա. Կրօմիէի հրատարակած La Question de demain տաթիւրթէն կը տեղեկանանք որ յունիս 14ի երեկոյին Փարիզի Salon des Félibres սրահին մէջ հաւաքուել են հայ, յոյն, պուլիար, աւստրիական, մակեդոնացի, ալպանիացի և այլն ազգայիններ և խորհրդակցել են Պառքանեան թերակղզու և փոքր Ասիայի բոլոր ժողովուրդներին մէջ մի գաղթականութիւն հաստատուելու ցանկութեամբ: 11 անդամներէ բաղկացած մի Մասնաժողով կազմել են որ մի կանոնադրութիւն պատրաստէ, այդ նպատակով մի միութիւն կազմելու համար: Մասնաժողովին անդամ ընտրուել են ինչպէս ուրիշ ազգերէ նոյնպէս և հայերէ:

Մասնաժողովին պատրաստած կանոնադրը ընդունուել է ընդհանուր ժողովի յաջորդ նախնի մէջ և 11 անգամ ներէ բաղկացած մի Մասնաժողով ձեւաւորուելու ընտրուել է Միւր թեան գործերը կարգադրելու համար: Յանձնաժողովին նախագահ ընտրուել է Տիար Բ. Արթիւրիտէս և ընդհանուր քարտուղար Տիար Փափազօղլու: Հետաքրքիրներն համար կը քաղենք այդ Միւր թեան կանոնադրէն հետեւեալ մի քանի տեղեկութիւններ որոնք գաղափար կրնան տալ իր

յն կա-
ալ քա-
մը զըր-
որ նիւ-
այլ հա-
անաչափ
լայ մե-

խաղաճ
մով իր
համար,
թիւնը
ան հա-
տանիք
թիւնը
ան հա-
յայտ-
թեան :
թիւնն
տուցա-
տուրա-
յոյ ըն-
յայտ-
ույի որ
ամբողջ
աւելն
ալ կա-
ամար :
դէն թէ
ան ա-
րարկ-
ը կա-
ն 24 ին
մեանի
նիքնե-
լցած է
հաւու-

րտա-
in առ-
որ յու-
on des
եր են
սերպ,
յն ալ-
ն Պալ-
Ատիւի
ի դաշ-
անիւ-
կացած
որ մի
այդ
զմեղու
նդամ
զգերէ

ած կա-
անուր
նդամ-
Թան-
թեան
ամար :
որուր
նդհա-
զօկու-
որ կը
ազդէն
աններ
ալ իր

նպատակի և գործունէութեան միջոց-
ներն վրայ :

Փարիզի մէջ մի Միութիւն հիմ-
նուած է «Պալքանեան դաշնակցու-
թեան համար Միութիւն» (Ligue pour
la Confédération balkanique) անու-
նով :

Այդ Միութիւն պիտի աշխատի
Պալքանեան թերակղզու և փոքր-Ա-
սիական ժողովուրդներին մէջ մի դաշ-
նակցութիւն կազմելու գաղափարը ի-
րականացունել և ատոր համար պիտի
գիմէ զանազան երկրներին ժողո-
վուրդներին որիւրեքործակցմանա-
ժողովներ հիմնուին : Ընկերու-
թիւնն իր առաջին գործ պիտի
անէ լրագրութեան և տետրակներ հրա-
տարակելով իր գաղափար տարածել
Պալքանեան և փոքր-Ասիական ժողո-
վուրդներին մէջ : Երբ բաւականա-
չափ գրամագլուխ ունենայ, պիտի
ձեռնարկէ նախ մի ամսութիւնը հրա-
տարակել իր նպատակի ծառայե-
ցունելու համար : Բացի ընկերու-
թեան անդամով ճարտերէն, զանա-
զան տեղեր կազմուած մասնաժո-
ղովներն ալ պիտի օգնեն կեդրոնի
ծախքերին :

Դաշնակցութիւնը պիտի կազմեն
հետեւեալ երկրները. 1. Թունստան.
2. Ռումանիա. 3. Պուլկարիա. 4. Սեր-
պիա. 5. Թրակիա. 6. Մակեդոնիա և
Ալպանիա (այս երկուքը միացած,
դաշնակցական մի ազատ պետութիւն
պիտի կազմեն, այդ երկրներին մէջ
զանազան ազգերի ունեցած հակընդ-
դէմ շահերը հաշտեցունելու համար).
7. Հէրսէք և Պոմորիա. 8. Հայաստան.
Սեւ ծովի եզերքնիւ քաղաքներովը :
Ընդհանուր դաշնակցական ժողո-
վը որ պիտի բաղկանայ իւրաքանչիւր
դաշնակց պետութեան երեսփոխան-
ներէն, իր նիստեր պիտի անէ Կ.պոլ-
սի մէջ որ մի ազատ քաղաք պիտի
լինի և կեդրոնաւորը դաշնակցու-
թեան բարձրագոյն ժողովին :

Ամեն մէկ դաշնակց պետութիւն
ազատ և անկախ պիտի լինի իր ներ-
քին գործերի կառավարութեանը մէջ.
բայց արտաքին քաղաքականութեան
մասին համերաշխ գործակցութեամբ
կապուած պիտի լինին : Դաշնակցա-
կան ընդհանուր ժողովը պիտի կար-
գադրէ արտաքին քաղաքականու-
թեան ինքնիշխանը Դաշնակցութիւնը
պարտաւոր պիտի լինի համերաշխու-
թեամբ պաշտպանել իր դաշնակցի
ոեւէ տէրութիւն երբ ստրկ վրայ
յարձակի իր գրացի մի հզօր պետու-
թիւն :

Ինչպէս կը տեսնուի վերո-
գրեալներէն, շատ գեղեցիկ է
դաշնակցութեան գաղափարը. բայց
իրագործելի դառնալու համար,
շատ երկար ժամանակի և հզօր ջան-
քերի կը կարօտի որպէս զի նախ
պաղքանեան ազգերին իրար դէմ ու-
նեցած ատելութիւնները մարին և
հակառակ համարուած շահերը հա-
մաձայնութեան գան :

ՀԱՅԵՐ ԹԱՆԳԼԻԱ

Լոնտոնի մէջ յունիս 1էն ի վեր
մի հայ ընթերցարան բացուած է :
Ընթերցարանի վարչութիւնը ջանա-
գիր է ունենալ այդտեղ հայերէն ա-
մեն թերթերն և հրաւէր կը կար-
գայ ամեն հայ հեղինակներին, թարգ-
մանիչներին և հրատարակիչներին, որ
իրենց գիրքերէ մէկ մէկ օրինակ նուի-
րելով նպաստեն այդ օգտակար ձեռ-
նարկութեան զարգացմանը Լոնտոնի
մէջ :

Ընթերցարանի հասցէն է
Secretary of Armenian Reading-Room
40, Fitzroy st., Fitzroy sq.
LONDON W.

ՎՍԵՄ. ԶՈՒՆԴ ԱՍՊԵՏ

Վսեմ Աստուածատուր Զուռը Աս-
պետ որ Զիքակոյի Յուցահանգէսին
պատճառով գնացած էր պոյոյներ
անել հիւսիսային Ամերիկայի նահանգ-
ները, վերադարձած է փարիզ :

ՄԻ ՔԱՂԱՅՐԱԿԱՆ ԶԱՅՆ
ՀՆԴԿԱՆ ՀՈՒՍՏԱԿԱՆ
ՀԱՅ ԳԱՂԱՅՐԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷՆ

Բառաւիա, 24 մայիս 1894

Ազնիւ խմբագիր,

Ազգայինք մեր աստ տեսնելով ի
հեռուստ աստի զման ձեր և վաստակ-
որով անձնուիրաբար ճգնիք դարման
մատուցանել չարեացն դործկոց անի-
րաւարը ի վերայ հայրենակցաց
մերոց ի հայաստան և առ այս նպա-
տակ հրատարակէք ի քանի ամաց
հետէ վերամիտ լրագիր ձեր, զյան
զի զայս ամենայն զհոգութիւնս առնէք
անշահասէր ոգւով և ի սէր հայրե-
նեաց և ի թի, ուստի և արժանի էք ա-
մենայն քաջադիւրութեան : Ի՞նչ ու-
րոյ ի տարեւոր ժողովի համագործաց
մերոց աստ, որոշեցաւ առաքել ձեզ
ի նուէր գիրքս 100, զոր և այժմ
վարչութիւն մեր ներփակեալ փոխա-
նակագրովս որ լինի Փրանքս 207, ա-
ռաքէ ձեզ որպէս նպատ առ խմբա-
գրութիւնդ :

Ողջունելով ձեզ և յարատեւու-
թիւն ցանկալով լրագրոյդ :

Մեամբ

Ի Դիմաց Առեմին Յանն.

Հայ ազգ. Հաս. քաղաքիս

Ատեն, կառ.

Գ. ՏԵՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Նախագահ կառ.

Գ. ՏԵՐ ԳԱՆԱՍԱՆԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍԱՆԷՆ

Թէհրան, 6/18 յունիս 1894

Խնդրում ենք, որ բարեհաճիք
մի անկիւն չնորհէ մեր ներկայ գրու-
թեանը Զիք պատուական լրագրի
սինակցաց մէջ :

Քաղաքիս Հայկական նորակազմ
երաժշտական ընկերութիւննորի միակ
նպատակն է երաժշտական գիտու-
թիւնը իւր շրջանի երիտասարդու-

թեան մէջ տարածել, որ յայտնապէս
պիտի մաքառէ այն խոշընդոտների
դէմ որ խաւարն և նախապաշարուն
հանած են այդ հիւսնայի գիտութեան
ծաւալման առաջ, շտապում է հրա-
պարակաւ յայտնելու իւր շնորհակա-
լութիւնը առ Ուսումնասիրաց ընկե-
րութիւնն և մանաւանդ առ նորա
լուսամիտ Ատենապետն ժէնէռալ Աս-
պետ Կ. Պաղիւրկեանեան, որ չը զա-
ցան ընձեռելու ամեն տեսակ կարեւոր
օգնութիւն իւրեանց սաներէ կազ-
մուած ընկերութեանը, որպիսիք են
բնակարան, ծառայ, առժամանակեայ
կահկարասի և այլն :

Ապա յայտնում է իւր շնորհակա-
լութիւնը նաեւ Վեհ. Շահի երաժշ-
տապետ ժէնէռալ Լըմէնին, որ մար-
գասիրաբար յանձն առաւ իւր անմի-
ջական հսկողութեանը ենթարկել
այդ խումբը և ինչպէս և ոչ մի ջանք
այդ ընկերութեան կազմակերպուելու
գործում :

Ընկերութիւնս առ այժմ բաղկա-
ցած է 27 անդամից և յուսալի է որ
շուտով լեցուի իւր որոշ թիւը և ունի
մի ամբողջ խմբի (orchestre) համար
պէտք եղած գործիւները, որոնք ար-
ժեկ են 4100 դրան :

Ընկերութեանս մի մեծ ծառայու-
թիւն արած կը լինի այն բարեսէր
անձը, որ հաճի մեզ զրկել այն նո-
տաներից (եւրոպական) որոնք պատ-
կանում են Հայկական աղքատիկ ե-
րաժշտութեան. խոստանում ենք նո-
ցա արժէքն հասցնել պատկանելոյն,
հանդերձ մեր կրկին և կրկին շնոր-
հակալութեամբ :

Քարտուղար
Ե. Ընկերութեան

Վ. ԲԺՇԿԵԱՆ
Տնօրէն
Երաժշտական ընկերութեան
Վ. ՄԵՍՐՈՎԵԱՆ

ՏԵՂԱԿԱՆ

Նրէկ գիշեր, Մարտէյի քաղաքապետ
Տօթէյօր Ֆլէսիէրի և օսմանեան ընդ-
հանուր հիւպատոս Մալոյէնի պէյի
նախագահութեամբ մի նուագահանդէս
տրուեցաւ Ալէ տը Մէյլանի ծառայարդ-
նուագաւայրը (quince), ի նպատ
Մարտէյի Քաթալան թաղի հրդեհէն
ինչպէս նաեւ Կ.պոլսի մէջ երկրաշարժէն
փնտաւածներին : Այդ բարեհաճատակ
գործի ձեռնարկողն եղած էր Մարտէյի
շարժական թերթերի սէնտիքան :

Քաթալանի հրդեհը որ անցած չար-
թու պատահեցաւ, 16 տուն լափեց ոչըն-
չացուց, 200ի չափ մարդիկ զրկելով ի-
րենց բնակավայրէ : Լրագրութիւնը և
քաղաքապետութիւնը հանգանակու-
թիւններով կօզնեն փնտաւածներին, այ-
սու ամենայնիւ հարկ տեսնուած է գի-
մել նաեւ կառավարութեան, խնդրելով
որ ինք ալ 100,000 Փրանքի չափ նպաստ
զրկէ Քաթալանի դժբաղդներին :

Կ. ՊՕԼՍԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Յուլիս 10 (հ. Տ. յունիս 28) ե-
րեքշաբթի օր, կէսօրի տոններ, եր-
կրաշարժի ստատիկ ցնցումներ ահու-
սարսափի մէջ ձգեցին Կ.պոլսի բոլոր

բնակիչները, անոնցմէ բազմաթիւ
գժբաղդներ փրատակներ տակ թա-
ղելով : Գնցումները այն ստատիկ
ստատիկ էին որ ուրիշ անգամներ եր-
կրաշարժի դիմացած բազմադարեան
շէնքերէ մի քանին այս անգամ
փրան Բերա և Վոսփորի եզերքները
մեծ փնտաւներ եղած չեն. զլիսաւորա-
պէս Ստամպուլի կողմը և Մարմարաի
ասիական եզերքները վտանգուած
են : Իշխանաց կղզիներէն ամենէն
շատ փնտաւած է Հալքի և յիտոյ Ան-
թիկոն (Պուրդաղ) : Հալքի մէջ Յոյ-
ների Ստուածաբանական մեծ դպրո-
ցը փեր է. բարեբաղդապէս աշա-
կերտներն ու վանականները դպրո-
ցէն դուրս կը գտնուէին այդ միջոցին
Կ.պոլսի մեծ շուկայն, Գալփադըլար
պաշիի երկու ծայրերը, Ոսկերիներ
թաղերը ամենէն շատ փնտաւեցան.
շատ մարդեր մնացին փրատակներին
տակ : Շուկայն փակուած է դեռ.
փրատակները կը մաքրեն և խախտ
տեղերը վար կառնեն, այնպէս որ օրա-
պահիկով ապրելու ստիպուած խա-
նութեաններն իրենց առեւտուրէն ալ
զրկուած են այժմ : Պահճէ դափուէն և
Պալըզ փաղարէն սկսած մինչեւ Կէ-
տիկ փաշա, Գումպափու, Լանկա, Սա-
մաթիա և այլն, շատ տուններ ու շէն-
քեր փրած կամ փնտաւած են : Մի
քանի խաներ փրած են. նոյնպէս և
բազմաթիւ մղիկներ : Վիտաուոյնե-
րի և մեռնողների ճիւղ թիւը չգիտ-
ցուի, որովհետեւ պաշտօնական վի-
ճակագրութիւններին նշանակած թիւե-
րը շատ պակաս կը սեպուին : Երկրա-
շարժէն մեռածների ընդհանուր թիւը
1000ի չափ կը կարծեն ոմանք : Այ
Սթէֆանոս, Մաքրի գիւղ, Թօփ գա-
փու և այլն արուարձանների քարու-
կիր տուններն շատերը փրած և մեռ-
նողներն փնտաւողներ եղած են :
Մաքրիգիւղի մէջ Ալըզեան խորէն
արքեպիսկոպոսի տան ծինելոյզը
միայն փեր է : Փայտաշէն տունները
մեծ մասամբ անփնտա փնտեցն են :
Մի քանի տեղեր երկրաշարժի հե-
տեանքէն հրդեհ ծագած և իրա-
ւանցումի մէկ պատճառ ալ այդ եղած
է : Բարեբաղդապէս շուտով յաջողած
են այդ հրդեհների առջին տունը :

Երկու օր յետոյ, հինգշաբթի կէսօ-
րէն վերջ, նորէն բաւական ստատիկ
ցնցումներ եղեր են երկու անգամ և
մի քանի խաներ դարձեալ փեր, ու-
կերիներն շուկայն բոլորովին փեր,
ինչպէս և Մեծ Շուկայի մէկ երկու
ուրիշ թաղերն ալ փնտաւուց են :

Ժողովուրդը սարսափահար բա-
ցօթեայ տեղեր կանցունէ, ոմանք
վրաններն տակ պատասպարուած և շա-
տերն ալ իրենց տակ միմեկի մը և
վրանին վերանկ մը միայն ունենալով
զիշերը : Բէրայցիները Թէփէ պաշըի
հանրային պարտէզը լցուած են :

Երկրաշարժը գաւառներին մէջ
ալ փնտաւներ պատճառեւ է : Ատա-
փաղար և իրեն շրջակայ գիւղերէ մի
քանին բաւական ծանր փնտաւներ
կրեր են. նոյնպէս Էնկիւրի, Պրուսա,
Իզմիր, Մասթիկոն, Ռոտաթոյ,
Էտիրնէ և այլ մի քանի տեղեր բաւա-

կան ուժով եղեր են երկրաշարժի ցնցումները, բայց մեծ վնասներ չեն պատահած :

Թէեւ ցնցումները մի քանի անգամ կրկնուած են Կ.պօլսի մէջ, բայց երկու զլխաւոր ցնցումներէն զաւտ միւսներն անվտանգ անցած են :

Երկրաշարժի կեդրոնն եղած է Մարմարաի ծովին մէջ : Այսթէֆա-նոյի մօտ ծովը մելանի պէս սեւ գոյն աւեր և յետ յետ քաշուելով նաւակները ցամաքին վրայ թողելէ յետոյ, ահագին ուժգնութեամբ վերադարձեր և ծովեզերքը տակնիւրայ դարձուցեր է :

Կ.պօլսի մէջ Սուլթանի նախագահութեան տակ նպատումատոյց մի յանձնաժողով կազմուած է հանգանակութիւններ անելու և երկրաշարժէ վնասուածներին օգնելու համար : Եւրոպայի գրէթէ բոլոր մայրաքաղաքներին մէջ հանգանակութիւններ սկսած են լինել նոյն նպատակով :

ՅԻՄՆԱՍ

Ֆրանսիայի միամետայ պաշտօնական սուգը վերջացաւ :

Ամբողջ աշխարհ իմացած է, բայց ի թիւրքիս ուր կառավարութիւնն արգիւրէր էր լրագրիւններն հրատարակել այդ լուր, թէ նախագահութեան նախագահ Պր. Գարնո որ ի իսն զնոցած էր իր պաշտօնական ներկայութեամբ Յուսէֆ Գէօրի փայլը աւելցունելու համար, մի պիտի որ ոճրագործութեան զոհ եղաւ : Յունիս 25ին երբ քաղաքին կողմէն իրեն տրուած ճաշկերոյթէն ելնելով հանդիսաւոր կերպով կերթար թաւրոն, Գաղէրիօ անուն իտալացի մի անիշխանական իր դաշոյն թղթի մէջ պահած, մօտեցաւ Պր. Նախագահի կողքին մի ուղիք մատուցանելու ձեռով և դաշոյնը Պր. Նախագահի փորը միտելով վար իջնելով մէկ ըսաւ : Ինչպէս կերեալ, ոճրագործը արդէն վարժութիւն ըրած էր իր հարուած տալու համար, կառքն ալ միեւնոյն ժամանակ քաշելու վիճակին մէջ լինելով, մէկ պատճառ ալ այդ եղած է հարուածին աւելի խոր թափանցելուն : Ընդհանրապէս ձիաւոր զինուորներ Պր. Նախագահի կողքը չընկալուած կերթան և չեն թողուր որ մէկը մօտենայ Պր. Նախագահին, բայց այս անգամ այնպէս պատահեցաւ որ Պր. Գարնո ժողովրդին ետանդադին համակրութեան ցոյցելը տեսնելով, անոնց ուղեւեկելու և իր աւելի ազատ վարժութեամբ հաճոյք պատճառելու համար, հրամայած էր ձիաւորներին որ կառքին ետեւէն երթան և ոչ թէ բոլորովին : Այսու ամենայնիւ, ոճրագործը չկրցաւ փախչիլ արգարութեան ձեռքը կը գտնուէր այժմ և հաւանօրէն այս օրեր իր մահի վճիռ կտանայ : Ժողովուրդը նոյն միջոցին պիտի սպաննէր զինք, բայց ոտակակները չընկալուելով հազիւ կարողացան ժողովրդի կատարութեանէն ազատել և ողջ առողջ հասցունել բանտը : Լիօնի, Փարիզի և Մարսէյի մէջ գտնուեցան շատապէս ետանդաւոր մարդիկ, որոնց հետ խառնուեցան նաեւ այդպիսի հանցամահներ, օգուտ քաղելու փութացող խռովայող և կողպարիչ օտարականներ ալ, որոնք յարձակեցան իտալացիներին կամ իտալացի կարծաւորներին խանութներին վրայ, քանդեցին կողպարիչները, բայց Ֆրանսայի ժողովրդի խելացի մեծամասնութիւնը, ինչպէս նաեւ ոտակակներ թիւնը, ընդդիմացան այդ խռովայողներին, որով մի նոր շարիքի

առաջն առնուեցաւ : Արդէն իտալական կառավարութիւնը Ֆրանսական կառավարութեան իր զրկած ցաւակցական հեռագրին մէջ կը յայտարարէր թէ քանի որ անիշխանները ազգութիւն և հայրենիք չեն ընդունիր, Գաղէրիօ թէեւ իտալիա ծնած բայց իտալացի չհամարուիր, քանի որ իրենք հայրենիքը չեն ճանչեր, հայրենիքն ալ զիրենք չճանչեր :

Պր. Գարնո իր առած վէրքէն մեռաւ նոյն գիշեր Լիօնի մէջ : Մարմինը Փարիզ տարուելով, աղագային մեծահանգէս յուզարկաւորութեամբ թաղուեցաւ Բանթէոնի մէջ : 3,000էն աւելի պատկերներ տեղացած էին ամեն կողմէ որոնց մէջ ամենէն նշանաւորն էր Ռուսիայի Ջարին Ղըրկաժ արծաթեայ պատկը :

Ֆրանսիայի սուգը տիեզերական սուգ եղաւ և Գաղէրիօ իր վատ ոճրագործութեամբ փոխանակ անիշխանական գաղափարին ծառայելու, բոլոր պետութիւնների և ժողովուրդների զայրոյթն ու զղուանքը գրգռեց անիշխանականներին դէմ որոնց համարումն տեղիսին խիստ միջոցներ ձեռք առնել : Պր. Գարնո մեռաւ, բայց ինչ եղաւ ատով, միթէ՞ չանրապետութիւնը մեռաւ, Ֆրանսա իր արժանաւոր քաղաքացիներէ մի ուրիշը, Պր. Գաղիսի ինչիւն, գրէթէ անմիջապէս նախագահ նստեցուց անոր տեղ և այդ ոճրագործութեան հետեւանքն այս եղաւ միայն որ հիմա ով որ անիշխանական եմ ըսէ, այդ խօսք բաւական կը համարին բանտ տանելու և պատժելու համար, Նրեմփոխանական և Մերակոյտ ժողովները, կառավարութեան առաջարկութեամբ, նորաւոր խիստ օրէնքներ դրին, որով լրագրիւնները, խօսելու և գրելու ազատութիւնը մասամբ կաշկանդուեցան Ֆրանսիայի մէջ և տէրութիւններն ալ կաշկանդուեցան այժմ իրենց մէջ աւելի համերաշխութիւն գոյացունել, անիշխանական ձգտումները զսպելու համար :

Պր. Գարնո Ֆրանսիայի մէջ սպաննուած ժամանակներ, Բուալիսի մէջ ալ նախարարապետ Պր. Բրիսերին փողոցէն կառքով անցած միջոցին սպաննելու փորձ եղաւ, բայց չյաջողեցան, նոյնպէս և Ռուսիայի Ջարի անձին, դէմ գաւազարութիւն մը երեւան հանուած է : Լիօնի մէջ հանրապետական խմբագրապետ մը, Պր. Պանտի, որ իտալիայի ազատութեան գործիչներէ մին էր եղած, դաշուհանար սպաննուեցաւ անիշխանականներէն : Իտալիայի մէջ այժմ ոտակակները շատ խիստ կը վարուի անիշխանականներին հետ, յաճախ խուզարկութիւններ կը կատարուին կասկածելի տուները և բազմաթիւ ձեռքարկութիւններ կը լինին : Պանտիի սպաննուել իտալացի Լուքէզին 2 օր յառաջ ձեռքարկուեցաւ Ֆրանսիայի մէջ, Ֆրանսական կառավարութիւնը յանձնեց զայն իտալիային :

ՊԱՐՍԿԱՆԱՆ ԲԱՃԻՆԸ ԼԻՕՆԻ ԵՒ ԱՆՎԷՐՍԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԻՍՆԵՐԻՆ ՄԷՋ

Ֆրանսիայի Լիօն քաղաքի միջադգային ցուցահանդիսին մէջ պարսկական բաժինը ներկայացուցելու համար, տակէ 3 շաբաթի չափ յառաջ թէհրանէն Մարսէյ հասնելով Լիօն գնաց Տիւր Ղուկոս Բարսեղեանց որ փարիզի 1889ի մեծ ցուցահանդիսին մէջ եւս պարսկական բաժինը ներկայացուցած և շքանշաններ արժանացած էր :

Պէլժիզի Անվէրս քաղաքի միջադգային ցուցահանդէսին մէջ պարսկական բաժինը ներկայացուցուցներն ալ

մեր համադրիներ են, Գորոյեանց Ալեքսանդր և Արշակ Խաներն, որոնք Շիքակոյի ցուցահանդիսին մէջ եւս պարսկական բաժինը ներկայացուցին շատ փառաւոր կերպով, որի համար բազմաթիւ շքանշաններ արժանացան Արուեստահանդիսի քննիչ ժողովին կողմէն :

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ
Տաճկական բռնութեան նահատակ եղող Խորէն Նարպէյ-Լուսինեան Սըրբազանի պատկերը ընտիր թղթի վրայ տպուած կը ծախուի Սրմէնիսի խմբագրատունը : Գինն է 65 սանթիմ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով :

ՄԱՌՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Հետեւեալ գիրքերը կարելի է ըստանալ Սրմէնիսի խմբագրատունէն իրենց առջեւ նշանակուած գիներով որոնց մէջ հաշուուած է և ղրկելու փոստի ծախքը :
Արժէքը կանխիկ չվճարուած գիրք ղրկելի :

ՀՐԱՏԱՐԱՌԻԹԻՒՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ մասնաւոր գեղջ կը լինի Պարսկաստանի Հայերին համար սրոնց կը ղրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիներով :

Ա. ՀԱՅ ԳԻՐԵԱՅԻՆԻՆ ՄԸ (Սպառած) :

Բ. ՀԱՅ ԳԻՐԷԼԱՅԻՆ

Գ. ՄԱԼՄԱՍ ԻՍՐԱԵԼԻ

Դ. ԱՐԱՅԻՆԻՆ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ ՆԻ

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՍԱՄԲԱՆԵՍ (Սպառած)

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒՄԻՆԵՐԸ.—(Հայաստանցիների պանդխտութեան տխուր հետեւանքները) Այլ փոքրիկ պատկերներ կը ներկայացունէ վիպական կերպով :

Դ. ԳԻՐԱՅԻՆ ՔԱՐԻՊԱՆ — ԺՈՂՈՎԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենի աւարտելուն (Մեծանուն հայ բանաստեղծին գերջեր գրած ազատագրուելու ընտիր ոտանաւորներէն 3ը՝ առանձին տետրակով հրատարակուած են) : 50 հատոր 2 ֆր. և 50 սանթիմ, հատը (5 սանթիմ) 10 սանթիմ :

Ե. ԼԻՆԵՍ ՕՐԵՆՔԸ ՑԱԶԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ. (Սպառած)

Զ. ԹԻՐԻՔԻԱԻ ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՒ ԻՐԵՆԵ ԴՐԱՅԻՆԵՐ (Թիւրքիայի Հայերին և իրենց դրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղագրական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պատուենալէ : Թիւրքահայաստանի մէջ բնակող ալ և ալ ազգերէ բնակիչների թիւն բաղդատական մէկ ցուցակն ալ կը տեսնուի վերջը) : Դին 50 սանթիմ (35 սանթիմ) :

Է. «ԱՐՄԵՆԻԱ» ԾՈՒՇԱՐԱՐ (Արմենիայի տարեգրքի թիւերը այժմ բոլորովին սպառած և միեւնոյն ժամանակ շտաբի հետաքրքրութեան առարկայ

դարձած լինելով, այդ չըլանի մէջ Մ. Փորթուգալեանի գրած առաջնորդող ցուցահանդէսէն գէթ 30ի չափ ամփոփուած են Յուսէֆի մէջ որ ութածալ գիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ) : (1 ֆրանք) : 1 ֆր. 40 սանթիմ

Ժ. ՎԼԵԺ (Պուլկարի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ինչպիսի միջոցների դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար) : (15 սանթիմ) 20 սանթիմ

ԻԱ. ԹՈՄԱՍ ԲՈՅԱՐԻՍ (Եւստատիանի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յուսէֆ ինչպիսի միջոցների դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար) : (0,15սանթիմ) 20 սանթիմ :

ԺԲ
ՀՐԱՏԱՐԱՌԻԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՆՄՈՅՇՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ ԳՐԱՄ ՈՏԱՆԱԿՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայրենասիրական ոտանաւորներէ մի քանին ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իբրեւ նմոյշներ դանազան քաղաքների մէջ և զանազան տպաւորութիւնները տակ իւրերբեմն գրած ոտանաւորներին որոնք ժամանակին հրատարակուած չի լինելով կորսուած են այժմ : Այն մի քանի ոտանաւորներ որոնք իրեն նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, ցիր և ցան կը գտնուին Կ. Պօլս տը պագրուած աղագային երգ արաններին մէջ՝ որոց վերստին տպագրութիւնն վաղուց արդէն արգիւրուած է, և Ասիա և Արմենիա լրագրիւններին մէջ : Նմոյշների մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տըրուած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորներ ինչ տպաւորութիւնների տակ ներշնչուելով գրուած են : Դին (10 սանթիմ) 15 սանթիմ :

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐԸ

(Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՅՈՑ ԿԵՆՍԱԳԵՆ ԱՒԵՌԻՍՄ ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ՊԵՆՏ ԱՊԼԱՐԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը ներկայացունէ ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր ապականուած վարքաբարքով որչա՞փ չարքաների պատճառ դարձած է և վերջ ի վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպաննուած և անհետացած է աշխարհէ : Դին 1 ֆրանք, (75 սանթիմ) :

ՏՆՕՐԷՆ—ԻՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Le Gérant : François CARRIÈRE
ՄԱՐՍԵՅԻ
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie et Papeterie du Midi,
Allées de Meilhan, 44.